

~ 1 ~

21.02.2020

דף מידע 235

חברי ארגון נכבדים

[ביקור קצר של משלחת רשמית של עיריית בילגוראיי בישראל.](#)

[קונצרט אנסמבל סולני תל אביב](#)

[המשלחת בכינוס המוניציפאלי הבינלאומי בתל אביב](#)

[פגישה עם האדמו"ר של בעלז](#)

[התנהלויות עירוניות אגרסיביות ומבישות הפוגעות בזכר השואה.](#)

[מועדון הסרט של יד ושם](#)

[צילום ואמנות בתקופת השואה](#)

[היבטים אזוריים של השואה – כנס בין-לאומי](#)

[הטנגו של אסירי אושוויץ](#)

[הודעות המכון הפולני](#)

[תמונות חדשות מבילגוראיי – צולמו ע"י צלם בילגוראיי Buena Vista Foto](#)

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 2 ~

ביקור קצר של משלחת רשמית של עיריית בילגוראיי בישראל.

משלחת עירונית של בילגוראיי ובראשה ראש העיר יאנוש רוסלן הגיעה ב 14.02.20 לביקור קצר בארץ בהזמנת ראש עיריית עפולה מר אבי אלקבץ שגם ארחו אותה. מטרת הביקור הוגדרו מראש בעיקר לצורך העמקת הידידות והאחוזה שבין שתי הערים ו"חידוש הנדרים" בברית ערים אחיות שנחתם לראשונה כבר לפני כעשר שנים. המטרה השנייה להגעתם ארצה הייתה השתתפות בכינוס בינלאומי של ראשיות מוניציפליות שנערך במשך שלושה ימים במרכז הירידים והקונגרסים שבגני התערוכה בתל אביב. כל הוצאות השהיה בארץ כוסו במלואם באדיבות המארחים.

המשלחת מנתה ארבעה אישים, ראש העיר יאנוש רוסלן, ארתור בארה ועוד שני מנהלים מהעירייה, האחד מהם הממונה על התקציבים והאחר על שיתופי פעולה ופיתוח עסקים. כוונותינו ליצור מפגש משותף של חברינו עם המשלח לא יכלו להתמש משום שלוח הזמנים שלהם היה צפוף וכל פעילות של תשומת לב מצידנו שהצלחנו לעשות נעשתה ממש ברגע האחרון תוך ניצול חלונות של זמן שנוצרו באופן אקראי ולא מתוכנן מראש. עם כל זאת ביקש ראש העיר להביע את רגשי ההערכה והכבוד שלו לחברי הארגון שלנו ועמד על כך שנעביר לכם את ברכותינו בתקווה שעוד יהיו לנו הזדמנויות לאירועים משותפים אם בישראל או בבילגוראיי.

אני, שמוליק עצמון ורעייתנו הגענו בהזמנה אישית מראש עיריית עפולה, ויחד עם חברתנו דליה בר המתגוררת בעפולה, וידה רבה הייתה בפעלתנות הקשורה בשתי הערים, נכחנו באירועים במקום והוספנו בנוכחותנו הרגשה טובה לאורחים מפולין. בערב שבת ארחה אותם דליה לארוחת שבת ביתית, הם זכו גם לטיול בסביבה לאזור הכינרת, כפר נחום ואתר הטבילה במוצא הירדן מן הכינרת.

אנו הצטרפנו אליהם ביום א' ליומיים בהם נערכו האירועים המדווחים להלן:

ארוחת ערב משותפת ורבת משתתפים שכללה את המשלחת הפולנית, ראש העיר אבי אלקבץ וראשי אגפים בעירייה.

שני ראשי העיר בארוחה החגיגית המשותפת.

בהמשך הערב נערכה קבלת פנים בבית יד לבנים המשמש גם כקונסרבטוריון העירוני למוזיקה. ראש העיר מר אלקבץ שערך למשלחת הפולנית סיור במקום סיפר להם מהם בתי "יד-לבנים" הפזורים בכל הארץ, הסביר את מטרת המוסד כמקום להנצחת הבנים ששילמו בחייהם במערכות להגנת מדינת ישראל, הראה להם את חזית המבנה שעליה מופיעים שמות

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 3 ~

החללים בני העיר. הכניס אותם לחדר הזיכרון, הראה להם שוב את קיר הזיכרון ואת גילם הצעיר של מרבית הנופלים הרשום לצד שמותיהם. הסביר שכדי להכניס תכנים במבנה ולהפעים אותו ראו צורך באותו מבנה לבנות את הקונסרבטוריון העירוני, הראה להם את כיתות הלמוד להדרכה יחידינית, את האודיטוריום היפיפה והסביר שהעירייה מספקת את כלי הנגינה ללא תמורה כספית לכל אחד מהתלמידים. העירייה הצמידה מתורגמנית לפולנית שליוותה את האורחים בכל שהותם בארץ.

לשמע נגינת הכנריות בקבלת הפנים למשלחת התיישב ראש עיריית בילגוראי, בעצמו פסנתרן, והצטרף אליהם בנגינת "הבה נגילה" — בבית המוסיקה. בעפולה.

קבלת הפנים למשלחת מבילגוראי בבית יד לבנים והקונסרבטוריון העירוני של עפולה. קבוצת כנריות בהדרכת המורה שלהם מנגנות נעימות ישראליות ופולנית

להקת הזמר "השדרה" מנעימה לאורחים ולמארחים באמצעות שירה. — בבית המוסיקה.

בסיוור בקונסרבטוריון כשראש העיר של בילגוראי ראה את הפסנתר על במת האודיטוריום התיישב וניגן בע"פ את הפרק הראשון מהסונטה הפתטית מס' 8 של בטהובן.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
 ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
 פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 4 ~

ראש העיר של בילגוראיי ענה באמרו שכשהיה קטן היה הרגל בביתו שכאשר נשמע ברדיו דברים בגרמנית קם אביו וסגר את הרדיו. הוא יודע שישנם יהודים שכשהם שומעים פולנית הם עושים אותו דבר, והוא מבין זאת. הוא ידוע שהיו פולנים שפגעו והסגירו ומכרו והרגו יהודים. אבל ראוי גם לזכור שהיו פולנים שהצילו יהודים, גם בבילגוראיי וחלקם שילמו על כך בחייהם. ראוי לזכור את העבר אבל לתת הזדמנות לעתיד.

בקבלת הפנים דיבר ראש העיר של עפולה מר אבי אלקבץ על הקשר המיוחד שנוצר בין שתי הערים ובירך את הבאים בחום. — בבית המוסיקה.

ראש העיר עפולה מסביר לראש עיריית בילגוראיי מהו ט"ו בשבט במתן תשורה של פירות יבשים. — בבית המוסיקה.

כתב הערכה לידידנו ארתור בארה מידי ראש העיר אבי אלקבץ. לידם דליה בר, ילידת בילגוראיי ויקירת העיר עפולה. — בבית המוסיקה.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
 ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
 פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 5 ~

חידוש ברית ערים תאומות בין עיריית עפולה ובילגוראיי
 בלשכת ראש העיר. שני ראשי הערים ולצדם ישראל בר-און
 [יו"ר הארגון] שמוליק עצמון - זקן השבט הבילגוראיי
 בארץ, ודליה בר ילידת בילגוראיי שבשל קשריה עם העיר
 נוצר הקשר שהניב את ברית הערים האחיות.

ידוש ברית ערים תאומות בין עיריית עפולה ובילגוראיי
 בלשכת ראש העיר. שני ראשי העיר חותמים, ארתור בארה
 מצלם, סגן ראש העיר של עפולה צופה. לצדם
 המתורגמנית — בעיריית עפולה.

חידוש ברית ערים תאומות בין עיריית עפולה ובילגוראיי
 בלשכת ראש העיר. שני ראשי הערים ולצדם ישראל בר-
 און [יו"ר הארגון] שמוליק עצמון - זקן השבט הבילגוראיי
 בארץ, ודליה בר ילידת בילגוראיי שבשל קשריה עם העיר
 נוצר הקשר שהניב את ברית הערים האחיות בעיריית
 עפולה.

חידוש ברית ערים תאומות בין עיריית עפולה ובילגוראיי
 בלשכת ראש העיר. שני ראשי הערים מציגים את
 המסמכים החתומים. — בעיריית עפולה.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
 ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
 פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
 Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
 www.bil-is.com

~ 6 ~

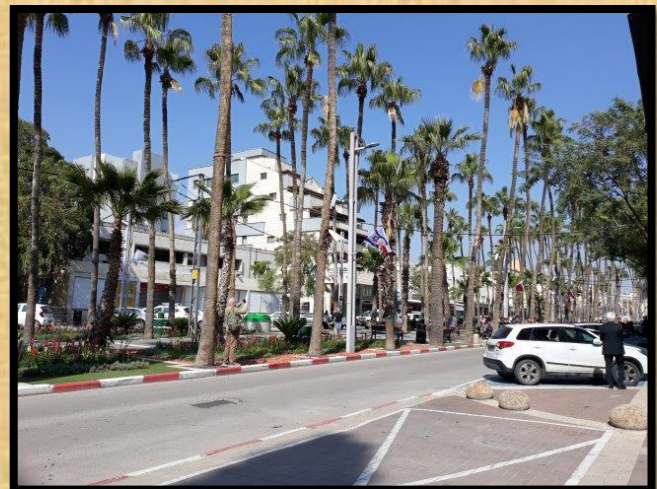
ישיבת מליאה הדנה בקידום היחסים והפעילויות של שתי הערים. — בעיריית עפולה.

חידוש ברית ערים תאומות בין עיריית עפולה ובילגוראיי בלשכת ראש העיר. הענקת תשורה של וודקה פולנית משובחת לאבי אלקבץ. שני ראשי הערים זה לצד זה

ראש העיר מר יאנוש רוסלן, שהוא גם פסנתרן גילה בשדרה בעפולה פסנתר [שנתרם ע"י מפעל הפיס]. לא חשב יותר מדי והתיישב לנגן. שמוליק עצמון זרק לו מטבע. — בעפולה.

דגלי ישראל ופולין מעטרים את עצי השדרה — בעפולה.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
 ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
 פקס: 03-5718129

~ 7 ~

קונצרט אנסמבל סולני תל אביב

בערב יום ד' התקיים קונצרט בסדרת המנויים של אנסמבל סולני תל אביב שאני משמש בו בתפקיד יו"ר הוועד המנהל. תזמורת זאת זכורה לטוב בבילגוראיי בשל השתתפותה בטכס הסרת הלוט מעל קיר הזיכרון לנספים היהודיים מהעיירה ולאחריו הקונצרט בבית התרבות שהיה מלא מפה לפה והתקבל בתשואות ממושכות. הצעתי לחברי המשלחת להיות אורחי ואורחי האנסמבל בקונצרט זה. ראש העיר החליט להניח לצד כל תכנית אחרת ולהגיע עם אנשיו לקונצרט. בקונצרט זה הופיע כסולן מנצח הקבוע של התזמורת, ברק טל, לצד המנצח והכנר האסטוני אנדרס מוסטון וזמרת אסטונית. בתום הקונצרט נפגשו אנשי המשלחת עם מאסטר ברק טל ועם חברי התזמורת. עם שובם לפולין יתחילו לתכנן הזמנה של התזמורת להגיע מחדש לפולין ולבילגוראיי.

חברי המשלחת וישראל בר-און [צילום יואל לוי]

אנסמבל סולני ת"א עם ברק טל, הפעם כסולן ועם המנצח האורח אנדרס מוסטון מאסטוניה

המנצח והכנר האסטוני אנדרס מוסטון עם ישראל ועם יאנוש רוסלן - ראש העיר של בילגוראיי.

חברי המשלחת באכסדרת הקונסרבטוריון הישראלי בת"א

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
 ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
 פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 8 ~

המשלחת בכינוס המוניציפאלי הבינלאומי בתל אביב

המשלחת בכינוס המוניציפאלי בליווי ראש עיריית עפולה אבי אלקבץ

לאחר יום ארוך של פעילות של המשלחת בכינוס הבינלאומי של ראשויות מוניציפליות בתל אביב, בשעות הערב המאוחרות עברו בביתו לכוסית יין לפני צאתנו לארוחת ערב.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 9 ~

פגישה עם האדמו"ר של בעלז

ביום ה' לפני שעזבו בחזרה לפולין החליטו חברי המשלח לצאת לסיור בירושלים. חברנו שמואל עצמון קבע להם מפגש במרכז התורני של בעלז עם האדמו"ר של חסידות בעלז יששכר דב רוקח. כזכור במלחמת העולם השנייה נמלט האדמו"ר דאז, רבי אהרן רוקח, מאירופה עם אחיו רבי מרדכי רוקח ששימש רב בבילגוראיי והם הצליחו להגיע לארץ ישראל, שם התאספה סביבו שארית הפליטה של החסידים. הוא התגורר בתל אביב, שם פתח בית כנסת ברחוב אחד העם. בימות הקיץ ובימים הנוראים שהה בשכונת קטמון ירושלים. לאחר פטירתו מונה לאדמו"ר אחיו הרב האחרון של בילגוראיי רבי מרדכי רוקח. כשנפטר היה בנו בגיל 9. בנו שכונה הינוקא הוא האדמו"ר של חסידות היום. מרכז חסידות נמצא בירושלים, שם הוקם מרכז תורני מפואר. בקריית בעלז שבירושלים, שם נבנה המרכז העולמי לתורה וחסידות בעלז במבנה ענק ומפואר, המזכיר את העיצוב של בית הכנסת בעיר בעלז, בבית הכנסת יכולים להתכנס כ-7000 איש, באולם החתונות שלהם כ-10000 איש. במקום חדרי לימוד ואולפנות החל מהחדר וכלה בישיבה להסמכה לרבנות. נתון מיוחד הוא שהם מגישים ביום כ-14000 כוסות קפה. בצמוד למרכז נמצא ביתו של הרבי המכונה 'די גרויסע שטוב' כפי שהיה נקרא בגליציה בפי החסידים, אשר בקומתו התחתונה נמצא אולם הטישים. סביב בית המדרש בנויה קריית בעלז שבה מתגוררים כאלף חסידים. קהילות נוספות קיימות בבני ברק, באשדוד, בבית שמש, בתל אביב, בחיפה, בקריית גת ובגבעתיים, ובהר יונה (נצרת עילית) וכן בחו"ל: בבורו פארק, במונסי, בווייליאמסבורג, בלייקווד, בסטטן איילנד, במונטריאול, באנטוורפן, בלונדון, במנצ'סטר, בציריך, בווינה, במלבורן ובסאו פאולו. לחסידות מערכת קהילתית רחבה. בד"ץ בשם "מחזיקי הדת", מערכת חינוך לבנים ולבנות שבה לומדים אלפי תלמידים, שבועון בשם "המחנה החרדי", ארגון צהר להחזרה בתשובה וישיבה לבעלי תשובה בשם "תורה ואמונה". לחסידות גם ארגוני חסד פנים קהילתיים לתמיכה בנזקקים [4], סיוע בחיתון ילדים. ארגון "סעד ומרפא" מפעיל בין היתר מרפאת עזרה ראשונה ("מרפאת רם") בקריית בעלז. לחסידות ולאדמו"ר יש גם חלק [דרושה הבהרה] בהקמת ארגון הידברות, וכן הארגון עזרה למרפא הוקם על ידי אלימלך פירר ואברכי החסידות, בעידוד האדמו"ר. לחסידות קו מידע טלפוני ביידיש בשם "קול בעלזא", שבו חדשות החצר והקהילה וחזרה על דברי תורתו של האדמו"ר בטיש השבועי. לחסידות ארגון שיעורי תורה בשם "יגדיל תורה".

המפגש עם האדמו"ר נעשה ברם הנוכחים לא הורשו לצלם. מלאכת הצילום נתנה לאחד החסידים שהבטיח להעביר תמונות שעד עתה לא הגיעו לידינו. כשיגיעו נשתף אתכם בהם. עד לפגישה עם האדמו"ר קיבל את פניהם ח"כ הרב אייכלר מאגודת ישראל וחסיד בעלז. והתמונות מצורפות בזאת.

מימין ראש העיר של בילגוראיי ומשמאל ארתור בארה עם ח"כ ישראל אייכלר, חסיד בעלז

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 10 ~

התנהלויות עירוניות אגרסיביות ומבישות הפוגעות בזכר השואה.

בעיר רמלה היה במשך שנים רחוב שנשא את השם "גטו ורשה" לציון ולזכר הגטו שהיה הגדול בגטאות היהודיים בפולין בתקופת השואה. הגטו הוקם על ידי הנאצים ב-12 באוקטובר 1940 ובשיאו מנה כ-450,000 נפש. הגטו נחרב במאי 1943 בתום מרד גטו ורשה, שהיה הגדול מבין מרידות היהודים בתקופת השואה וסימל גבורה יהודית. עיריית רמלה החליטה לאחרונה לשנות את שם הגטו ל"חזון עובדיה". יאה חזונו של הרב עובדיה חשוב ככל שיהיה, אבל חסרו רחובות אחרים בעיר רמלה שצריך היה להחליף את שם הרחוב "גטו ורשה"? החלטה זאת שבחטותו של ראש העיר מיכאל וידל הינה לא פחות מהחלטה מבישה, פוגעת שאם הייתה מתרחשת בכל מקום אחר בעולם הייתה מוקמת זעקה שמדובר בהכחשת שואה.

בעיר יהוד נמצא מבנה היכל שהוקם בהשקעה של ניצולי ביאליסטוק בארץ ובחו"ל ובסיוע העיר ביאליסטוק שבצפון מזרח פולין. יש בו ספריה וארכיון, ואולם לכנסים והוא מנוהל ע"י ארגון יוצאי ביאליסטוק. המבנה נועד להנציח כ-200,000 יהודים מהעיר ומהסביבה שנרצחו ע"י הגרמנים ומשתפי הפעולה שלהם. גם היכל ביאליסטוק עלה על הכוונת של ראש עיריית יהוד מונסון, עו"ד יעלה מקליס. וארגון יוצאי ביאליסטוק, קיבל פניה ממנה שעליו לפנות את היכל הזיכרון ולהעבירו לידי העיריה.

מעט מידע על ביאליסטוק בתקופת השואה: עם פרוץ מלחמת העולם השנייה נכנסו הגרמנים לעיר, אך שבוע אחר כך מסרו אותה לרוסים. ביוני 1941 שבו הגרמנים וכבשו את העיר ולמחרת שרפו את הרובע היהודי. כ-3,000 איש הצטופפו בבית

הכנסת הגדול ונשרפו בו. באוגוסט אותה שנה הקימו הגרמנים את גטו ביאליסטוק וריכזו בו 50,000 יהודים. בפברואר 1943 החלו הנאצים לחסל את הגטו ולהעביר את היהודים ברכבות אל מחנה ההשמדה טרבלינקה. עוד בראשית ימיו של הגטו קמה תנועת מרי שביצעה פעולות חבלה. ביולי 1943 קרא הארגון ליהודים להתנגד לגרמנים בכוח ולא לעלות על הרכבות. בגטו פרץ מרד, שנמשך חודש ימים עד שדוכא על ידי הצבא הגרמני. לאחר המלחמה נותרו בעיר כ-1,000 יהודים מתוך כ-50,000. העיר של היום משתפת פעולה עם ועד יוצאי ביאליסטוק בארץ שבראשותו מר יעקב קגן, ועורכת שם אזכרה שנתית ליהודיה שנספו.

מועדון הסרט של יד ושם [באדיבות מר גיל פרן]

הציבור הרחב מוזמן למפגשים קולנועיים ייחודיים בהם יוקרנו סרטים עלילתיים בנושא השואה בתרגום לעברית ובליווי דברי פתיחה.

5 מפגשים, אחת לחודש, בשעה 19:00. המפגשים יתקיימו בימי רביעי ביד ושם בירושלים | בימי ראשון בהיכל יהדות ווהלין שבגבעתיים. הכניסה ללא תשלום על בסיס מקום פנוי.

מידע על הסרטים בקישור

<https://www.yadvashem.org/he/events-and-courses/movie-club-2020.html>

פרז הצעיר. 4/3/20 יד ושם, 1/3/20 בית ווהלין

המוביל. 1/4/20 יד ושם, 5/4/20 בית ווהלין

שעה אפילה. 6/5/20 יד ושם, 10/5/20 בית ווהלין

המתרגם. 3/6/20 יד ושם, 7/6/20 בית ווהלין

הרכבת האחרונה. 1/7/20 יד ושם, 5/7/20 בית ווהלין.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il

פקס: 03-5718129

~ 11 ~

צילום ואמנות בתקופת השואה

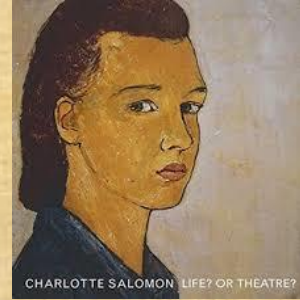
בין צילום כתעמולה לבין תיעוד ועדות
כנס בינלאומי בשיתוף קרן אברט, מוכר כהשתלמות חובה למדריכי פולין
משואה, יום ד', ז' ניסן תש"פ, 1 אפריל 2020, 09:00 – 15:30

פליקס נוסבאום

לאו ברויאר

שרלוטה סלומון

- 09:00 התכנסות, רישום וכיבוד
09:30 פתיחה – איה בן נפתלי, מנכ"ל משואה
ד"ר פאול פש, מנהל קרן אברט בישראל
בהנחיית: ד"ר מלי אייזנברג, מנהלת אקדמית, משואה ויהודית סטלמך, מנהלת פרויקטים, קרן פרידריך אברט, ישראל
- 09:50 שרלוטה סלומון "חיים או תיאטרון", יואל כאהן (לשעבר מנהל המוזיאון היהודי באמסטרדאם)
10:50 הפסקת קפה
- 11:15 אמנים מתעדים בתקופת השואה, אליעד מורה רוזנברג (יד ושם) אצרה במשותף עם וולטר סמרלינג (קרן האמנות והתרבות, בון, גרמניה) תערוכה במוזיאון היסטורי, ברלין (2016)
- 12:15 אמנות במצור: מגטו לודז לשבי המצרי – סיפורם של מנדל גרוסמן ואריה בן מנחם, ד"ר תא"ל (מיל) יוסי בן ארי ואילה בן מנחם-איייל
- 13:15 ארוחת צהריים / סיור בתערוכה החדשה "השחרור רגעים ראשונים"
- 13:45 יורים ומצלמים – פלוגות התעמולה של הוורמכט ותיעוד ויזואלי של השואה, ד"ר דניאל עוזיאל (יד ושם)
- 14:40 סדנא למדריכי פולין "רישומי של אדם" מערך הוראה שהופק ע"י מכון משואה

הרשמה – zehavah@massuah.org.il; טלפון 097497200; פקס 098997410
דמי השתתפות 50 ₪

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 12 ~

היבטים אזוריים של השואה – כנס בין-לאומי

אודיטוריום מורשת, גבעת חביבה, 23-24 במרץ 2020

יום שני, 23 במרץ 2020

14:00-14:30 הרשמה

14:30-16:00 סדנה למדריכי פולין- השואה מול רציחות עמים כסוגיה חינוכית -בהובלת צוות ההדרכה של מורשת

16:00 – 16:30 התכנסות באודיטוריום מורשת, גבעת חביבה

16:30 – 17:30 מושב ראשון: יו"ר: בתיה דביר

הרצאה מרכזית: יהודה באואר, השואה בנושא אירופאי

17:30 – 19:00 פאנל בנושא "היסטוריה, זיכרון והיבטים אזוריים"

בהשתתפות: חווי דרייפוס, דיטר פול ויהודה באואר

יום שלישי, 24 במרץ 2020

9:00 – 9:30 התכנסות באודיטוריום מורשת, גבעת חביבה

9:30 – 9:40 ברכות:

מאיה ואן אק ארגוב, מנכ"ל מורשת

לי בוקמן, יועץ בכיר לוועידת התביעות

בעז כהן, ראש התוכנית ללימודי השואה, המכללה האקדמית גליל מערבי

9:40 – 10:30 מושב שני: יו"ר: אלי צור

דניאלה אוסצקי שטרן, היבטים אזוריים של השואה בארכיון מורשת

הרצאת הפתיחה: דיטר פול: השואה בפרספקטיבה אזורית

10:30 – 11:00 הפסקת קפה

11:00 – 13:00 מושב שלישי: יו"ר: ניר איציק

טמאש שטארק, השואה בהונגריה – הבטים אזוריים

לוברו קרואלי, חשיבה מחדש על ההיסטוריוגרפיה של השואה בקרואטיה

נטלי בייגה, השואה בפרובינציות של ליטא

13:00 – 14:00 ארוחת צהריים

14:00 – 16:00 מושב רביעי: יו"ר: תום נבון

טליה פרקש, המשטרה היהודית בטארנוב – פולין

ווייטמן וויידה בארון, לגלות את יאנובסקה: השואה בגליציה

יורי ראדצ'נקו, השואה באזור הגבול של אוקראינה-רוסיה-בלארוס

16:00 – 16:30 הפסקת קפה

16:30 – 17:30 דברי סיכום: דן מכמן

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il

ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il

פקס: 03-5718129

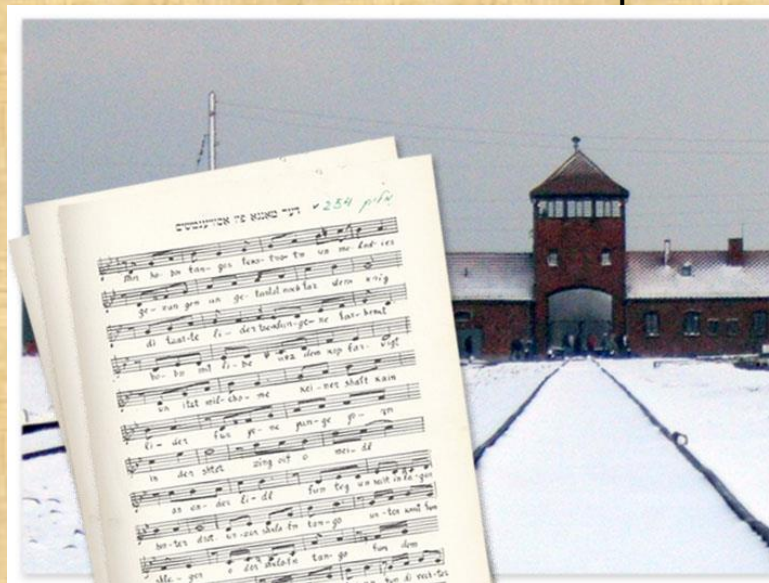
~ 13 ~

[הטנגו של אסירי אושוויץ](#)

https://blog.nli.org.il/auschwitz-tango/?utm_source=activetrail&utm_medium=email&utm_campaign=tochen19Feb2020&atscid=32269_212899816_9920236_0_Txzxajazisdsu88ud8

"אני עדיין צעיר, אני רוצה עדיין לחיות": גם ברגעים האפלים ביותר האסירים במחנות ההשמדה הנאציים כתבו שירים עמית נאור | 29.01.20

עמית נאור, חובב היסטוריה בכלל והיסטוריה ישראלית בפרט, מתעניין כמעט בכל מה שקשור לתרבות הפופ, לפוליטיקה ולספורט. נשוי למעין ואב לאיתמר. המבקרת הכי גדולה שלו היא ג'ונו החתולה.

בקיץ 1948 הגיע בן סטונהיל למלון מרסי בניו יורק עם מכשיר הקלטה כבד, והציב אותו בלובי המלון שבו התרכזו פליטים יהודיים רבים שהגיעו לארצות הברית לאחר מלחמת העולם השנייה. יהודי-אמריקני ממוצא פולני שעבד למחייתו בהתקנת רצפות, שטיחים וטפטים, סחב עימו מכשיר הקלטה כבד והציב אותו בלובי המלון. לשם מה? כדי להקליט את אותם פליטים שרים שירים שזכרו ממולדתם: את שירי העם ששרו הוריהם, שירי החגים מבית הכנסת, השירים מבית הספר ומתנועות הנוער וגם- השירים ששרו במחנות הריכוז וההשמדה, בגטאות או במקומות המסתור, שבהם שהו לאורך שנות המלחמה שתמה לא מזמן.

השירים שהקליט סטונהיל התגלגלו לארכיון יווא (YIVO) המכון למחקר יהודי שעוסק במחקר יידיש, ובתיעוד ושימור של התרבות היידיית הענפה של לפני מלחמת העולם השנייה. משם, הם הגיעו גם לארכיון הצליל הלאומי של הספרייה הלאומית. בין השירים האלו, ישנם גם שניים שקווי דמיון נמתחים ביניהם. שניים שמספקים הצצה גם לרגעי האימה – והתקווה – וגם למוזיקה הפופולרית של חציה הראשון של המאה העשרים.

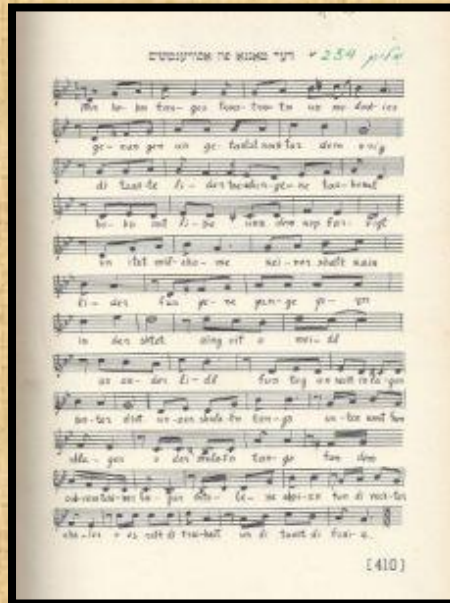
שמו של השיר הראשון מגלה לנו כבר את התמונה כולה: "הטנגו מאושוויץ". וזהו אכן תיאור די מסכם. את השיר כתבה בפולנית ילדה פולניה בת 12 בשם אירקה ינובסקי. למרבה הצער, לא ידועים לנו עליה פרטים רבים מעבר לשמה ולגילה. אנחנו יכולים לומר שלא הייתה יהודיה ושנספתה באחד ממחנות אושוויץ. השיר שכתבה והושר לצלילי מנגינת טנגו ידועה מלפני המלחמה צבר פופולריות בקרב אסירי המחנות שבקומפלקס ההשמדה, ורבים זכרו אותו לאחר מכן, כשהגיעו להקליט במכונת ההקלטה הגדולה של בן סטונהיל.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 14 ~

שירה של ינובסקי והביוגרפיה שלה מזכירים לנו פן שבדרך כלל מוזנח בזיכרון אושוויץ. במקום היו כמה מחנות השמדה, ועוד מחנות עבודה רבים, ובין האסירים היו לא מעט שאינם יהודים. באושוויץ נרצחו עשרות אלפי פולנים, צוענים, שחורים ושבוויי מלחמה רוסיים, צרפתיים ואחרים. גם מילות השיר של ינובסקי (שתורגמו על ידי ניצולים גם ליידיש) מדברות על אסירי אושוויץ, אך במפתיע לא מתמקדות ביהודים שבהם: "השחור מביא את המנדולינה ומנגן את שירו, האנגלים והצרפתים שרים ניגון, ומהצער נרקמת שלישייה מוזיקלית. וגם הפולני מנגן בחלילית וממלא את הלבבות, שרק החופש עדיין חסר להם". פזמונו של השיר מצית תקווה בלבותיהם של השומעים: "זהו הטנגו של האסירים, הטנגו של המוכים ממחנה אושוויץ... אבל החופש קורא לנו ועוד נהיה חופשיים".

הטנגו מאושוויץ- אירנה ינובסקי- <https://soundcloud.com/nationallibrary-of-israel/kdz3tyq2kor4>
"הטנגו מאושוויץ" לא היה שיר הטנגו היחיד שנשמע במחנות. אולי הטנגו, שצבר פופולריות גדולה באירופה של תחילת המאה העשרים, שימש זיכרון לחיים שלפני המלחמה, והיה לניצוץ תקווה שהמלחמה תיגמר והחיים ישובו למסלולם. וכך נמצא באוספיו של סטונהיל שיר נוסף, עם מאפיינים דומים רבים לשירה של ינובסקי, ובראשם - גם הוא טנגו. גם זה שיר שחובר ככל הנראה באושוויץ, אם כי מחברו אינו ידוע. הפעם נכתב השיר ביידיש, ולא בפולנית. שמו של השיר הוא "אוי היה לי פעם אבא" ("אוי געהאט האב איך א מאל א טאטן"), והוא מספר את סיפורו של ילד יתום שהוריו נרצחו במחנה ההשמדה המפורסם. המנגינה הרכה והמנחמת בקצב הטנגו, מסככת את כאב האובדן ומקהה את עוקצן של המילים הקשות שמתארות את חיי המחנה. סופו של השיר - בדומה ל"טנגו מאושוויץ" - שומר גם הוא על נימה אופטימית: הדובר מכריז כי הוא עודנו צעיר ועל כן הוא בוחר בחיים וימשיך לחיות למרות הכל.

אוי היה לי פעם אבא- <https://soundcloud.com/nationallibrary-of-israel/oc4imyhi01vh>
חוטים רבים של דמיון נמתחים בין שני השירים הללו שמספקים הצצה נדירה לשירי מחנות ההשמדה שהפיוח מעט תקווה בקרב האסירים. שניהם נכתבו, ככל הנראה, על ידי ילדים צעירים. שניהם מתארים את המציאות הקשה במחנה, אך מביעים תקווה עזה שהסיטו ייתם בקרוב. אלו שני השירים היחידים באוסף שמזכירים במפורש את השם אושוויץ, ובשני המקרים מלווה את הכאב ואת התקווה קצב הטנגו, שמקורו הרחק מאדמת פולין, אבל מסמל עבור המאזינים את התקווה שהכל עוד יבוא על מקומו בשלום.

כתבה זו נכתבה בסיועה הרב של ד"ר גילה פלם, חוקרת מוזיקה מתקופת השואה, ומנהלת מחלקת המוזיקה בספרייה הלאומית.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 15 ~

הודעות המכון הפולני

תאטרון

"חקינט של נודד" מציג:
ביום בהיר אחד...
על פי יום קיץ סאת סלבומיר מרוז'ק
קומדיה על רצח והתאבדות
נוסח עברי ובימוי: אריה אלדר
מוסיקה: לריסה ומקסים קופמן
תפאורה ותלבושות: דלית ענבר
תנועה: גריסלדה (נוצ'י) קוחן
תאורה: יולי גרצ'יק
שחקנים: אוהד ווינקלר, גל בן ארצי, נועם שנהב
בתיאטרון חסימטה
סמטת מול דגים 8, יפו העתיקה, תל אביב-יפו.
טלפון: 03-6812126
www.hasimta.com

ליצירת קשר: ליצירת קשר
ליצור מופים: ליצור מופים

29 פברואר, תאטרון חסימטה יפו
קומדיה על בסיס מחזהו של סוואבומיר מרוז'ק, נוסח עברי ובימוי של אריה אלדר, בה סיפור על רצח והתאבדות. שני
מופעים נוספים לאורך השבועות הקרובים
לפרטים נוספים

היסטוריה
1 מרץ, מרכז פסג"ה חיפה

התערוכה המוקדשת לסיפור ההצלה המדהים של מאות יהודים בזכות דרכונים מזויפים
שהנפיקו עבורם דיפלומטים פולנים, עוברת למשכנה החדש בחיפה

לפרטים נוספים

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 16 ~

העלייה מפולין בשני ספרים חדשים

20 מרץ, המכון הפולני ת"א
ספרות

מפגש שיוקדש לספרים חדשים העוסקים בעליית יהודי פולין, בהשתתפות המחברות
הילה מרצ'ינובסקה וקרולינה פשברוצקה-אדרת

[לפרטים נוספים](#)

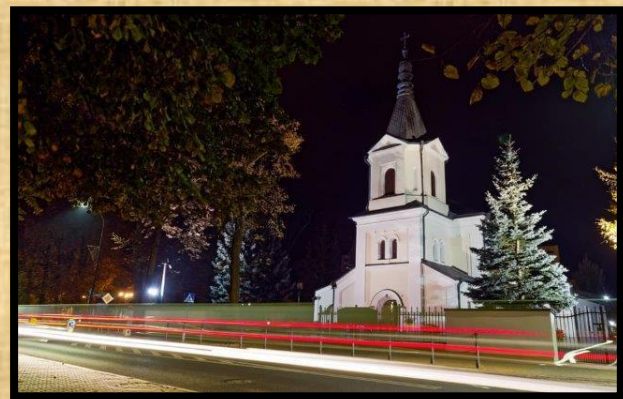
הנובליסטית אולגה טוקרצ'וק בתרגום לעברית ספרות

ספרה הראשון המתורגם לעברית של אולגה טוקרצ'וק זוכת הנובל לספרות 2018 רואה
אור בהוצאת כרמל. החודש יגיע לחנויות - עדכונים שוטפים בדף הפייסבוק

[לפרטים נוספים](#)

[תמונות חדשות מבילגוראיי – צולמו ע"י צלם בילגוראיי Buena Vista Foto](#)

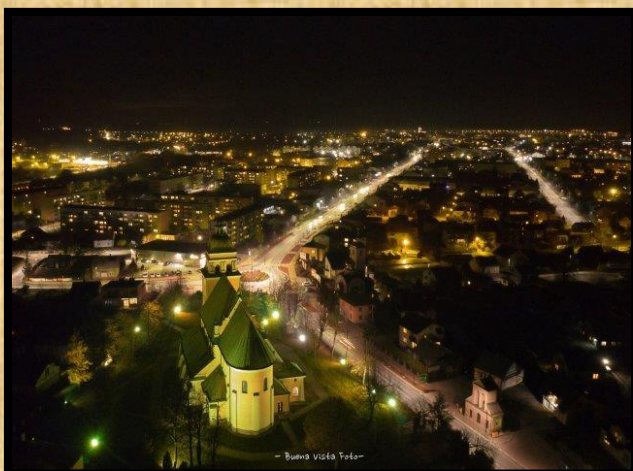
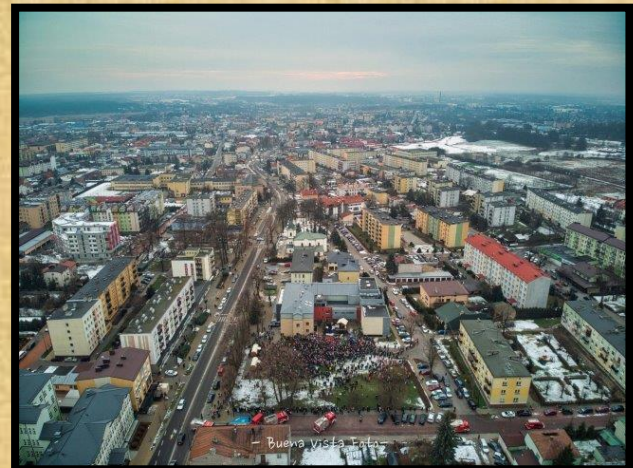
ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 17 ~

ליצירת קשר

rivka783@zahav.net.il 03- 6967589 טלפון: רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א
baron-i@zahav.net.il 03-5718244 טלפון: ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון:
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel

www.bil-is.com

~ 18 ~

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 19 ~

בברכה
ישראל בר-און ורבקה ניב.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03- 6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129